

Zakkenvullers?

Het aardige van een column is dat je soms ook eens iets van je af mag schrijven. Iets waarover je je verbaast of waaraan je je ergert. Zoals voor mij de 'Balkenendenorm'.

Door: mr Joop van Zijl

Het begin ervan begrijp ik wel. Dan gaat het over het overheidsbestuur. Een minister verdient natuurlijk niet meer dan de minister-president. En een burgemeester van een grote stad verdient natuurlijk ook niet meer dan de minister-president omdat het besturen van het hele land gezien wordt als een zwaardere taak en als een grotere verantwoordelijkheid moet worden gezien dan het besturen van een grote stad. De hoogste ambtenaar van een ministerie moet natuurlijk ook niet meer verdienen dan de minister-president. Op die manier kun je in theorie het hele salarisgebouw van de overheid inrichten 'top-down' vanaf de minister-president.

De vraag is dan natuurlijk nog wel wat de minister-president mag verdienen. Momenteel is dat kennelijk iets meer dan € 170.000, inclusief van alles en nog wat wel te verstaan. Maar het probleem is dat het bijzonder lastig is om voor politieke gezagsdragers een salaris vast te stellen. Uiteindelijk komt dat er immers op neer dat helemaal bovenin, voor ministers en Kamerleden, de salarissen door henzelf moeten worden vastgesteld. Dat levert natuurlijk al gauw het verwijt op dat die ministers en Kamerleden "zakkenvullers" zijn. En dat kost bij de volgende verkiezingen stemmen. Voor een politicus

is dat kennelijk nog erger dan salaris inleveren.

Crimefighter

Daar is natuurlijk wel een oplossing voor. Je laat een voormalig minister van Binnenlandse

Zaken een commissie voorzitten die onderzoekt wat op zakelijke basis gezien het salaris moet zijn de minister-president en beziet van daaruit wat "lagere" overheidssdienaren dan moeten verdienen. Vervolgens leg je de voorstellen van die

commissie vast in een wet en om te voorkomen dat je het verwijt krijgt een 'zakkenvuller' te zijn, bepaal je dat die salarissen pas gaan gelden vanaf de volgende kabinetsperiode. Maar zelfs dan blijkt dat er politici zijn die met het oog op de volgende verkiezingen hun handen niet aan dit onderwerp willen branden en dus vertikken andere politici het meteen ook. Jammer voor Wilders.

Als zelfbenoemde opvolger van Balkenende zal hij het moeten doen met het bedrag waarvoor Balkenende het doet. Tenzij hij het wel aandurft de salarissen te wijzigen en die wijziging ook al voor zichzelf te laten gelden. Met Wilders weet je het maar nooit.

Bovenstaand idee van een duidelijk gestructureerd salarisgebouw voor de hele overheidssector is niet helemaal onbegrijpelijk. Maar het is tegelijkertijd een onverantwoorde simplificatie van de werkelijkheid. Want

'Het idee van een goed functionerend salarisgebouw voor de hele overheid is een utopie'

stelt u zich eens voor. Wilders is de nieuwe minister-president. Hij heeft dure verkiezingsbeloften gedaan om de criminaliteit in de grote steden terug te dringen en wil daarvoor een gerenommeerde crimefighter aanstellen als hoofd van de politie, dat speciaal voor dat doel zo gereorganiseerd wordt dat er inderdaad ook één hoofd van de politie is.

Hij als enige wordt in staat geacht de criminaliteit terug te dringen. De beste man is eigenlijk al met pensioen, maar gelet op het beroep dat de natie op hem doet wil hij er nog wel een paar jaar aan vast plakken. Daar moet dan natuurlijk wel iets tegenover staan in financiële zin.

laauwtje lopen

elt het al aankomen: de Balkenendenorm is voor hem niet toerekenbaar. Wat denkt u: gaat Wilders, die na de verkiezingen wil bewijzen voor het oog van de hele natie laauwtje lopen en een *second* kandidaat presenteren, of gaat Balkenendenorm hier toch maar schreden worden? De vraag stelde de vraag beantwoorden, lijkt toch kun je moeilijk volhouden de taken of verantwoordelijkheden van de nieuwe supercommissarissen de politie groter zijn dan die van de minister-president.

Werkgever van een beetje omringel weet hoe moeilijk het is om een salarisgebouw zo in te richten dat iedereen daarbinnen enerzijds waarde beloond wordt en dat anderzijds ook mogelijk is om op van diezelfde beloning goede mensen aan te trekken, ook goede mensen op de arbeidsmarkt schaars zijn. De problemen worden kleiner naarmate de salarisvoorwaarden iedereen binnen dat salarisgebouw worden verhoogd, maar dan voor dat hogere salaris natuurlijk wel geld beschikbaar zijn. En dan is het nadeel dat mensen onder goed functioneren van een relatief hoge beloning ook vastig er toe te brengen zijn om naar andere werkgever te gaan, waar zij wellicht beter opgevoed zijn.

salarisgebouw

De norm: het idee van een goed functionerend salarisgebouw voor de overheid is een utopie. Onze minister-president moet beloond worden op basis van zijn grote verantwoordelijkheden en zware taken. Die beloning moet zodanig zijn dat de meest geschikte mensen voor die functie ook bereid zijn de post in te nemen en dat zij niet van af zien omdat zij in het privéleven een veelvoud kunnen verdienen. Het belang van zijn functie gaat dat met zich mee. Voor ministersfuncties en andere verantwoordelijke posities binnen de over-

heid geldt natuurlijk hetzelfde. Het bovenstaande betekent overigens niet dat de beloning van ministers, burgemeesters en dergelijke zou moeten plaatsvinden op basis van wat zij elders in een bestuurlijke positie zouden kunnen verdienen. Een beetje minder mag ook wel. Een beetje idealisme aan de zijde van de bestuurder en een beetje de ambitie om het publieke belang te bedienen, mogen er ook wel bij zijn. Dat maakt de kans ook wat kleiner dat matig bekwame bestuurders zichzelf langs de weg van de hiërarchie van politieke partijen benoemd weten te krijgen op verantwoordelijke posities en daarvoor een salaris toucher en dat zij elders op basis van hun bekwamheden nooit zouden verdienen.

Het probleem van de Balkenendenorm en van elk salarisgebouw is dat mensen steeds maar vergelijken en jaloers zijn: waarom hij zo veel en ik maar zo weinig? Wie denkt dat Balkenende zijn ruim € 170.000 gemakkelijk verdient, moet zorgen dat hij ook minister-president wordt. Dan

kan hij ook de daarbij behorende verantwoordelijkheden dragen en de uren maken die bij die verantwoordelijkheden horen. En net als Balkenende te horen krijgen dat hij een zakkenvuller is natuurlijk. Dat hoort er bij.

